

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати. З приставкою і пересилкою: на рік 4 карб., на 1/2 року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 міс. 50 коп. За кордон: На рік 9 карб. На пів року 4 карб. 50 коп. За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:

1) у Київі, в конторі редакції „Громадської Думки“ (Михайлівська ул., ч. 10) щодні з 10 до 5 годин дні, 2) в книгарні журналу „Київська Старина“ (Безаківська ул., ч. 14)

Передплачувати можна тільки з 1-го дня кожного місяця

ВИХОДИТЬ щодня, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

→ Rік перший. ←

Од редакції: Читаючи напис газету, треба вимовляти

є—як є. и—як ѹ.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті, до друку надіяні, підховуються в редакції 3 місяці і висилуються авторам іх контом, а дрібні замітки й дописи одразу видаються.

Умови друкування оповісток: За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту за перший раз 20 коп за другий 10 коп.

Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Телефон № 1458.

Просимо не спізнюватися з відновленням передплати на другу чверть року з 1 квітня. Головна Контора.

Головна Контора оповіщає, що з квітня (апр.) д. Компанієць перестає завідувати продажом на роздріб „Громадської Думки“. Всіх агентів, котрі надали хотять одибирати газету, просимо звертатись за відомостями і з замовленнями по адресі: Київ, Хрестатик, 52, відділ контори газети „Наша Жизнь“.

відомости по всій Росії, щоб підрахувати всі збитки,—хто вже його знає. А тільки знаємо, що уряд постановив дати дворянству 8 міліонів карбованців у позичку щоб допомогти йому на хазяйство стягтися. Гроши ці позичено на 35 років по 4 процента, виплата ж довгу і процент почнеться тільки з року 1910-го.

Чи справедливо зробив уряд чи ні, вертаючи школу одним лише дворянам, коли під час розрухів довелось потерпіти ве мало школи іншим людям, хоч би тім же самим селянам, а особливо і евреям, що також вдавалися до уряду за запомогою, об тім ми вже не будемо казати—се інша річ. А тільки давати міліони грошей у позичку на таких умовах, як дано їх дворянству, та під такий трудний час,—се вже є велика кривда; бо це власне не позичка, а залишається.

Тепер же знову прийшла звістка про нову милості дворянам. 18 марта вийшов царський наказ дворянському банкові випустити заставні листи на 15 мил. карб по 4 процента, щоб банк мав більше спромоги давати гроши в позичку.

На листах ціна стоять 100 карб, але продажні їх ціни тепер тільки 72 карб. Охочих купувати ріжкі паперові гроши тепер взагалі не лежко знайти, бо грошей зараз всім бракує, а на ці листи охочих, знайдеться ще менше. Через це тимущі в грошових справах люді й кажуть, що скуповуватиме ці листи не хто інший як сама ж таки казна. Через велику ж ріжкію мік показаною на листах і продажні їх ціною (на 28 карб.), як скупить їх всі, доведеться приплатити за них не один міліон карбованців. А де їх взяти? Це не є вже яксь таємниця тепер, що такі листи купувалися на ті гроши, що їх вкладають люді в зберігальний каси. Виходить, зрештою, що дворянству допоможе не хто інший як народ. Уряд таким робом чинить нову кривду народові, накладаючи на його якісь ніби податок на користь дворянству. Тай на цьому ще не край. Листи випущено всього по 4 процента. Тепер державі так скрутоно на гроши, що сама вона мало не з самого початку війни з Японією, позичає гроши по 5 або по 5½, нарешті й по 6½—7 процентів. Тим часом ці ж позичені за такий високий процент гроши уряд дає дворянству в позичку тільки по 4 процента. Це ще нова кривда усому народові.

З приводу випуску заставних листів газети завважили дворянству також ще те, що указ про заставні листи підписано ще 13 лютого, а опубліковано 18 марта, саме перед скликанням думи. Очевидно, зроблено це не дарма, щоб дворянине ідути в думу не забували про послану уряду до його.

Як би запомоги прохали собі окремі люди з дворянства, то воно було б ще сяк-так. Але цілому становівідворянському, що заважило голосно кричіти про свою „безкористну службу на славу Престола та Отечества“, робити цого зовсім вже не випадало. Чи може дворянство не знати, що становище вітчини таке тепер скрутне? А ще менше випадало урядові прислужуватися одному дворянству, коли вся держава у такому трудному становищі.

Кількість. Вже перед двадцятьма роками було вилічене, що українські губернії по року виплачують усімінами податками в казну багато більше ніж казна витрачує на їхні потреби. Вже і тоді передплачувала Україна

що відцуралася свого народу та нерозуміння своїх інтересів зробили те, що Україна в сей час, коли відтворюється новий державний лад, так недбало віднеслася до справи краївої самоуправи. Та коли народ має такі важливі причини бажанії, він напевно пезабором зрозуміє потребу її. Нам можуть закинути, що в цей час найбільшу вагу мають ті загальнодержавні питання, які і змагаються зараз українські партії, що українці добре і чинять, що, забувши свої окремі інтереси, всі сили покладають, щоб покращувати загальнодержавний лад.

Та ми ж не заперечуємо надзвичайної важливості загальнодержавних справ, ми ж не радимо українцям забувати та нехтувати їх. Навпаки, українці мусять ще більше од інших народів цікавитися ними і заради своїх національних інтересів, але ж можна було б українцям не забувати і своїх краївих та національних інтересів, як те роблять інші народи, та посилати до думи таких послів, які одночасно обстоювали б і за загальними реформами і за краївовою самоуправою України.

Тепер же, на жаль, мусимо сказати, що в державній думі хто і знає, чи буде кому обороняти інтереси України та українського народу.

Хто він?

(Про Гапона).

„Герой“ 9 лютого Гапон ще певно не раз прымусить говорити про себе. Після лютневих кривавих подій прихильників грудові організатор „собрання російських фабрично-заводських робітників“, під Гапоном, зробивши зразу революціонером. Приєднати до себе того чоловіка, що перший повів за собою на вулицю, щоб домагатися прав, таку силу робітників, бажалось усім російським революційним партіям. Тому то і соціал-демократична партія і партія соціалістів-революціонерів ванаважа Гапона за свого.

Але з перших після 9 лютого проголошень Гапона ще не можна було вгадати, до якої партії більше поблизується його погляди. Та незабаром Гапон надрукував відозву на сторінках „Революціонної Росії“. Вже з того, що він обірав для своїх листів газети партії соціалістів-революціонерів, видно, що він нахиляється більше до цієї партії, а не до соціал-демократів. Тактика, яку рекомендував Гапон для боротьби, вже цілком наближалася його до соціалістів-революціонерів.

Та з листів його, якими він хотів нахилити всі російські революційні партії з единістю, видно, що власне в його не було сталої програми.

Після цього, на деякий час, з Гапоном стало тихо.

Після того за Гапона йшли тільки якісь непевні чутки. Аж передвідомившися він на обрії російського життя і вже зовсім в іншій ролі. Перші „Русські Відомості“ подали звістку, що Гапон вернувся до Петербурга 17 лютня. Невдовзі після того, коли одна з депутатій прохала в Вітчизні амністію Гапону та дозволити йому вернутися до Россії, Вітчизні одновід і, що Гапон давно вже в Россії, і сказав, що може нації подати його адресу. Під час московського повстання Гапон знов опинився в Парижі. Вийшов він з Петербурга, як писали в „Биржевих Відомостях“ 21 листопада, і вийшав не криючись.

В Парижі Гапон жив дуже роскішно. В сей час, як можна бачити з розмови Гапона з кореспондентом французької газети „Matin“, Гапон вже зовсім інше почав говорити про російську революцію.

В розмові з цим кореспондентом

Громадська Думка

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в

Київі з 1-го січня (лютого) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Россії та інших землях; звістки про всікі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. і.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі згодилися писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороний М., Ганзлер Е., Гнатюк В., Грінченко Б., Грінченко М. (Загір'я), Григоренко Гр., проф. М. Грушевський, Грушевський Ол., Дмитров М., Дніпровський, Доманський В., Дороженко В., Дороженко Д., Ефремов С., Жебунов Л., Жицький П., Кавчинський Є., Кітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комаров А., Конощенко А., про-доц. Корчак-Чепурковський А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левіцький М., Леонтович В., Липа Ів., Липківський С., Лисенко М., Лісовський Ол., Лозинський М., Лотоцький Ол., Маковець О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Мировець В., Науменко В., Падалка Л., проф. Перет В., проф. Погодин А., Руслова С., Русов О., Самійленко В. (Сивенький), Славинський М., Сластіон О., Смугут П., Сьогоччний Гр., Степанченко В., Тимченко Є., Туган-Барановський М., Франко Ів., Чернявський М., Чикаленко Є., Шраг І., Ярошенко Ів. Яновська Л. та інші.

Ціна газети Громадська Думка на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон: на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції Громадської Думки — у Київі, Михайлівська

у, ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтьович.

НОВА ГРОМАДА

літературно-науковий місячник, виходить з січня року 1906.

НОВА ГРОМАДА містить твори красного письменства (поезії, оповідання, поеми, драматичні твори), наукові та публістичні статті, огляди політичного і громадського життя на Україні та по всіх межах і т. і.

НОВА ГРОМАДА має тих самих співредакторів, що і Громадська Думка; виходить щомісяця книжкою по 10 аркушів друку.

Ціна з пересилкою на рік 6 карб., за кордон — 8 карб. 50 коп., окрім книжки коштує 75 коп.

Адреса редакції НОВА ГРОМАДА — в Київі, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтьович.

Передплачувати Громадську Думку і Нову Громаду, окрім ковторі (Михайлівська, 10), можна ще по січніх місяцях:

у Київі 1) в книгарні „Київської Старини“, Безаківська ул., ч. 14.

2) у д. Компанійця, Хрестецьк, ч. 54.

у Ніжині в книгарні п-ні Чекмарівської.

у Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Від адміністрації часопису.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновлюють передплату, прислати друковану адресу або показувати номер бандеролі, за яким висилалася газета.

Оповіщаємо, що номера за січень (янв.) розійшлися і комплекти більш висилатися не будуть.

КУСТАРНА ВИСТАВКА

у музеї (проти Царського саду) щодня від 10 до 4 годин. В будень дорослі платять 25 к., учні 15 к., а в неділю всі 15 к.

к 37—27 113

Київ, 24-го березня 1906 року

Робітників з залізничних майстерень не записано в виборчі списки. (О. Ж.)
× Павлоград, Катеринослав. губ. На городському з'їзді вибрано двох конст.-демократів. (Тел. А-ство.)

× Гродно. На з'їзді земельних власників вибрано: 42 католики, 31 православного і 29 євреїв. По національностях вибрані поділяються так: 29 поляків, 30 москалів, з литвинами, 11 українців і 25 євреїв. (Тел. А-ство.)

× Конституційно-демократична партія на виборах від земельних власників взяла верх в Уфимській губ., а в Мелецькі Катеринославі их забалотировано. (Тел. А-ство.)

× Вибори до державної ради. Членом державної ради від петербурзького земства вибрано барона Павла Леопольдовича Корка.

На виборні до державної ради від юр'євського університету вибрано—ректора Пасєка і декана медичного відділу євреївого (обидва поступові). За те, коли вибрали третім виборником, ущерб затачуються ліберали і поступові. (Тел. А-ство.)

× Вибори від робітників у мінській губ. відбулися цілком спокійно; тільки на 4 фабриках робітники відмовились вибрати; вибрано на 19 фабриках 14 селян і 5 євреїв. (Тел. А-ство.)

× На городських з'їздах вибрано: в Княгинині—конституціоналіста-демократа; в Ліпецьку, в казанському повіті, Нолинську, Василі і Сергії вибрано від городів земельного людів бензіністів. (Тел. А-ство.)

× Вибори в Петербурзі. Усього на виборах в Петербурзі подано 976.805 голосів; з них за кандидатів конст.-демократичної партії подано—580.949 голосів, се б то 59% процента; за кандидатів інших партій подано 395.865 голосів, се б то 22% процента; голосів, що подано за конст.-демократів.

В московському частку вибрано усіх кандидатів конст.-демократичної партії; на виборах було 8.037 виборців; вибрано 20 душ, за кожного з них подано більш, як по 4.978 голосів. В спаському узаступку вибрано усіх кандидатів конст.-демократів; виборців було 8.040, вибрано 15 душ, за кожного подано більш, як по 4.783 голосів. Таким чином в 160 виборах від городів Петербурга усі 160 душ—конст.-демократи. Членами до державної думи назначені від города Петербурга Родичев, Набоков, Гесслев, Каравеев, Петражицький, Кедрик, Петрункевич, Винавер і Федоров. (Тел. А-ство.)

× В Польщі вибори від селян відбуваються спокійно; в повітах седлецької губернії на вибори приходять більша половина виборців; вибрано переважно католиків, в трьох гмінах лютеране поєднані з православними і вибрали одного православного і одного лютераніна; католиків; в сих гмінах мало і тому вони відмовились вибрати. (Тел. А-ство.)

Телеграми.

С. П. Т. А.

24 марта.

ПЕТЕРБУРГ, 22 марта. Вважаючи на наказ запобігти єврейським погромам, градоначальники і губернатори вже здня подають по телеграфу звістки міністерству внутрішніх справ. Більшість з них звісток така, що жадного збурення між народом не знati, так само, як не видно, що готовувалися до погромів.

Генерал Каульбарс офіційно заявляє, що англійські газети несправедливо накидають йому слова, що під час перших засідання державної думи може статись в Одесі погром.

Трівожні звістки одержано з Біховів, Клинців, Гомелі і Орши. З Петербурга прийшов наказ негайно побігти в сих городах воєнну охорону і наказати поліції краще пильнувати.

Судова палата присудила редактора журналу "Сигнал" на півроку в кріпості. Боронив обвинуваченого Грушевського. Діло передають в сенат.

Офіційно повідомляють, що надруковані по столичних часописах чутки про рострати в канцелярії петербурзького градоначальства і в петербурзьких участках хвальшиві. Зроблено була несподівана ревізія і виявилося, що сі чутки цілком безпідставні.

Відомий банкар Генрих Блок відбрав собі життя.

Вважаючи на те, що тимчасових правил про друк з 24 листопада 1905 року мало для того, щоб боротися з нарушениями цих правил, наказано сенатом поробити деякі зміни і додатки до цих правил. Між іншим поставлено, що хазяїн друкарні мусить поставляти числа видання інституції чи чи новників, що завідує сиравами друкарю за 24 години до випуску числа; сей строк обов'язковий, коли в видавництві сконфісковане число. Видавництва в економію до управлюючого явилось якісь десет замашкованих чоловіків, половина сторожів, забрали з каси грошей, і потім стали знищати над управлюючим і його жінкою і мутичів іх. Але один сторож якось уткався злочинців, злякавшись, що він не навів людей, і собі повітівали.

Жінка управляючого, поранена, раз же вмерла, а управляючий, поколотий у груди, з пообрізуваними пальцями ще жив, але не може на віті говорити.

Злочинці немов крізь землю пішли. Гадають, що то були андріяшівські селяни...

Косиця.

Г. Глухів (чернігів. губ.). Останнім часам місцева хроніка згадувала ось якими подіями. Під г. Глухівом у хут. Ковшуліному забито на смерть старого чоловіка Ю. Омельченка і його жінку. Труп останньої страшно знесхтувано. В хаті всі перетрущено, роскошано,—певно, щеки грошей, яких, як ходить чутка, Омельченка при собі не тримали. Підозріння в цьому зложині впало на чотирьох глухівчан, з яких один уже й признався. Злочинців посадили в тюрму. У с. Березі, теж під Глухівом, забито літню вже жінку—видову, що жила самотою. В неї, як кажуть, було більш 100 карб. захищено в поясі, котрий десь зник. Злочинці не знайдено.

Янів Грім.

Полтава. 19 марта, відбулося у нас святкування роковин Шевченка в городському театрі. Багато було співів гуртів і соло, декламацій; брав участь славетний наш артист Кропивницький. Чудову картину виявляв на сцені великого хору, одягненого в роскошну національну одежду. Ще більший настав був публікі: білітів не стало для всіх, що бажали бути на святі, і велика юрба учнів і дорослих силкою вломилася в театр, через що стало так тісно, що сам, або через кого іншого видає новий часопис намісць забороненого, мусить одійти до 3 місяців або за-

платити 3000 карб. штрафу; коли він і далі не покажеться, мусить одійти в тюрмі до 16 місяців. Так само катимуть хазяїн друкарні, що після закриття судом друкарні, все таки дає зміїться сим ділом.

Судова палата з заступниками від станів розбірала діло редактора-видавця "Нужди Деревни", Мертвого. Мертвого оправдано.

× Гродно. На з'їзді земельних власників вибрано: 42 католики, 31 православного і 29 євреїв. По національностях вибрані поділяються так: 29 поляків, 30 москалів, з литвинами, 11 українців і 25 євреїв. (Тел. А-ство.)

× Конституційно-демократична партія на виборах від земельних власників взяла верх в Уфимській губ., а в Мелекесі Катеринославі їх забалотировано. (Тел. А-ство.)

× Вибори до державної ради. Членом державної ради від петербурзького земства вибрано барона Павла Леопольдовича Корка.

На виборні до державної ради від юр'євського університету вибрано—ректора Пасєка і декана медичного відділу євреївого (обидва поступові). За те, коли вибрали третім виборником, ущерб затачуються ліберали і поступові. (Тел. А-ство.)

× Вибори від робітників у мінській губ. відбулися цілком спокійно; тільки на 4 фабриках робітники відмовились вибрати; вибрано на 19 фабриках 14 селян і 5 євреїв. (Тел. А-ство.)

× На городських з'їздах вибрано: в Княгинині—конституціоналіста-демократа; в Ліпецьку, в казанському повіті, Нолинську, Василі і Сергії вибрано від городів земельного людів бензіністів. (Тел. А-ство.)

× Вибори в Петербурзі. Усього на виборах в Петербурзі подано 976.805 голосів; з них за кандидатів конст.-демократичної партії подано—580.949 голосів, се б то 59% процента; за кандидатів інших партій подано 395.865 голосів, се б то 22% процента; голосів, що подано за конст.-демократів.

В московському частку вибрано усіх кандидатів конст.-демократичної партії; на виборах було 8.037 виборців; вибрано 20 душ, за кожного подано більш, як по 4.978 голосів. В спаському узаступку вибрано усіх кандидатів конст.-демократів; виборців було 8.040, вибрано 15 душ, за кожного подано більш, як по 4.783 голосів. Таким чином в 160 виборах від городів Петербурга усі 160 душ—конст.-демократи. Членами до державної думи назначені від города Петербурга Родичев, Набоков, Гесслев, Каравеев, Петражицький, Кедрик, Петрункевич, Винавер і Федоров.

(Тел. А-ство.)

Заграничні телеграми.

ЛАНС, 22 марта. Сьогодні в 9 годин ранку з однієї шахти витягли одного живого шахтаря. Думають, що в шахтах є ще робітники.

БУДАПЕШІТ, 22 марта. В газетах пишуть, що міністр внутрішніх справ Кристофер виходить в одставку. На його місце називають Феєрварі. Кристофер і Лань вийшли в одставку з особистих причин, а не через політику кабінета.

ВІДЕНЬ, 22 марта. На засіданні лайбахського ландтагу уряд запропонував зоставити стару систему крії і додати нову крії з десятма мандатами на основі загального голосування. Словенська поступова партія давівка, автомобільними гудками і синтаками прямисла переверти засідання.

БУДАПЕШІТ, 22 марта. Феєрварі дві години розмовляв з Францом Кошутом. Се зробило велике враження, бо думають, що се значить, що уряд звертає на нову путь, дякуючи чому може скінчиться крії. Після цього Феєрварі поїхав у Віденсь, щоб передати імператорові про переговори з Кошутом.

Улаштовує наше земство і книгохідні (бібліотеки), читальні при школах, і такіх є 19. Але й того добрає мало, страх як мало.

Тепер вже, як будуть земську школу, то дбають, що було у ній місце і для книгохідні—читальні.

Кажуть: селяне не хочуть дати замову земству на школу. Новомлинська земська школа досі не відкрита, бо селяне не погодяють.

А як-же селяне спроможутся на таку підгодому земству, коли самі вони тільки тільки що з голову не пропадають? В деяких місцях доживають до того, що вже й скотини нема, бо піччії її годувати, нігде пасті.

Ось у селі Макошині така біда настала. Землі у селян мало, випасу й зовсім нема. Навколо, скільки оком зображені—облягли землі графа Мусіна-Пушкина. Ще поки ті панські землі були в аренду у Бушкета, то сяк-так люди могли жити: були випаси, держали люді по дві, по три корови, конинята були, та й хаяйство якось велося. Але як пан захотів сам хаяйнувати, то на людське хаяйство найшли погибел: випаси не дають, а правлять таку ціну, що гді й приступити: за корову 4 карб., за назимка 2 карб., а коней і овець зовсім не приймають. Та й випас той вікчений—пісковика більше. І спродають люді скотину, а хаяйство іх переворотиться іншо.

Е у селян болото. Коли-б його вишишти, то може й був-би випас. Та цього ще люді не додумались.

Попереоруває пан дороги, що до економії ведуть, і ще гірша тіснота стала людям. Пробували люди позиватись, та... що його тепер по судах висудити?

За арендатора хоч тини плетені та загороди добре були в економії, а тепер замість їх покопали рови й канави, та й нова песя з того на селян: не встережеш скотини, перескочить той рів—замають зараз і такі штари правлять за школу, що сядь та й плач.

Деяло земельку і віддає пан людям, так ціна не приступна: за десятину сінокосу 20 карб. До минулого року поля зовсім не давали у найм, а тепер дають за половину—так тепер і брати трудно тому, хто найбідніший, бо скотина перевелася.

Коли-б не дея-ляк заробіти на заїзниці та на лісопильнях, то й зовсім, що декому не довелось ні побачити.

ні послухати як слід... Треба б ще другий раз урядити таке свято.

Все те добре, але що на душі почувалося не зовсім відрядно, наче чогось недостатка була... Здавалося, що свято задовільне тільки в естетичному боку, от, наприклад, як дивимося на яку-небудь італійську оперу з давніх років, і думамо: он як воно було в старовину! Хотілось, щоб сяша старовина нагадувала нам про те, як би слід нам жити надалі. Хотілось, що це свято виявляло хоч трохи бажання жити залиши з такими почуттями, які захоплюють нас тоді, коли ми чуємо нашу рідну картиною... Але ж того не було в сьому святу. Нішо не виявляло нащо багато, як відомо, на святочному боку, як відомо, на святочному боку, як відомо, на святочному боку, як відомо, на святочному бок